

פרוטוקול מס' 191

מישיבת ועדת הכספים

יום שלישי, כ"ה בחשוון התשנ"ח (25 בנובמבר 1997), שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה:

אברהם רביץ - היו"ר
רפאל אזרי
זאב בוים
פיני בדש
ניסים דהן
צבי הנדל
יהודה הראל
יצחק כהן
אחמד סעד
אופיר פינס-פז
מיכאל קליינר
אמנון רובינשטיין
אברהם שוחט
שלום שמחון

מ"מ:

חיים אורון
רפי אלול
מיכה גולדמן
עבד-אלמאלכ דהאמשה
שלמה בן-עמי
תמר גודינסקי
שמואל הלפרט
סופה לנדבר
הגי מירום

מתמנים:

זבולון המר - שר החינוך, התרבות והספורט
בן-ציון דל - מנכ"ל משרד החינוך, התרבות והספורט
יצחק כהן - סמנכ"ל משרד החינוך, התרבות והספורט
עדי הרשקוביץ, ש. קוד, ג. זלפיר - משרד החינוך, התרבות והספורט
חיים פלג, אורי אליאל, יעל אנדרון, דינה ירום - אגף התקציבים, משרד האוצר
גירא רחנטל - יו"ר מרכז שלטון מקומי
דוד עמד, עדנה רודריך - מרכז שלטון מקומי
דני וקנין - ראש עיריית בית-שמש
גבי קדוש - ראש עיריית אילת, יו"ר פורום עיירות הפיתוח
רוני סטריאר - מנכ"ל משו"ב, עמותה לשוני חברתי
שמואל דוד, אילה שני, גילה אלפיה - משו"ב, עמותה לשינוי חברתי

יועצת משפטית:

אנה שניידר

יועצת כלכלית:

סמדר אלחנני

מזכיר הוועדה:

איוור קרשנר

קצרנית:

סיגל גורדון

סדר-היום:

1. חוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת 1998
פרק י"א - הוראות שונות, סעיף 28 - תיקון חוק לימוד חובה.
2. תקציב משרד החינוך, התרבות והספורט לשנת 1998.
3. שינויים בתקציב לשנת 1997.

2467

**חוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת 1998
פרק י"א - הוראות שונות, סעיף 28 - תיקון חוק לימוד חובה**

הי"ר אברהם רביץ:

בוקר טוב, אני פותח את ישיבת הוועדה ואנחנו ממשיכים בחוק ההסדרים, בסוף פרק י"א, הוראות שונות, סעיף 28. יעל אנדורן, הסביר לנו מה אנו מתבקשים, בבקשה.

יעל אנדורן:

כוונת החוק לדחות את ישום החלת חוק לימוד חובה לגילאי 3-4 בארבע שנים, שיתחיל בשנת תשס"ג והיישום יגמר בתשס"ה. כבר היוזם, באזורי עדיפות לאומית א' ובשיקום שכונות משלמים ההורים רק 10% משכר הלימוד המלא וגם שכר הלימוד שנקבע בשאר הארץ, נקבע בהתאם למדרגות הכנסת ההורים. נוצר מצב שמי שנמצא ברמת הכנסה נמוכה משלם את המדרגה הנמוכה של שכר הלימוד.

היום כל התושבים באזורי עדיפות לאומית א' ובשיקום שכונות משלמים 10% משכר הלימוד בגני טרום חובה. בכל שאר הארץ, משלמים התושבים בהתאם לגובה ההכנסה, קרי, מי שנמצא בהכנסה נמוכה משלם פחות. ולכן, אם יוחל החוק על כולם, מי שיהנה מכך הם בעיקר בעלי הכנסות הגבוהות והבינוניות שהיום משלמים את העלות המלאה. העלות המלאה של ישום החוק יכולה להגיע עד כ- 800 מליון ש"ח עלות שוטפת ועלות של למעלה מחצי מליארד שקל - עלות חד פעמית. לכן, אנחנו מבקשים לדחות את ישום החוק.

רוני סטריאר:

עמותת מש"ב עוסקת בקידום זכויות חברתיות של הורים וילדים בישראל. חלק מחברי הכנסת ישבו במאהל מחאה של הורים לילדים בטיכון. אני חושב שהשקעה בגיל הרך צריכה למנוע השפעות והוצאות בגיל מאוחר יותר.

הי"ר אברהם רביץ:

יעל אנדורן אמרה שלגבי מקרים סוציאליים של מעוטי הכנסה באזורים מסויימים, האזור מכתוב הנחה של 90% ותשלום של 10% בלבד. שאלתי אליך, מעוטי הכנסה שיש להם את ההנחה המדוברת, האם ההנחה לא מספיקה? היית רוצה שתהיה בחינם או שהיית רוצה להחיל גם על אלו שאינם מעוטי הכנסה?

רוני סטריאר:

אנחנו תומכים ביישום החוק שאומר, חוק חינוך חינוך יחול על ילדים בני 3 גם חינוך וגם חובה. זאת אומרת, שכל ילדי ישראל יהיו במסגרות חינוכיות החל מגיל 3, זה הגיל החשוב ביותר וזה בעצם קובע את המשך חייו של הילד.

נכחנו במספר ועדות ואני רוצה לומר, שהחשובים של האוצר לא מפורטים, ביקשנו אותם עשרות פעמים ולא קיבלנו אותם.

יעל אנדורן:

ישבנו עם חברת הכנסת גר'נסקי.

רוני סטריאר:

אנחנו רוצים למחות על הענין שבעצם רוצים להרדים את החוק הזה לעוד ארבע שנים. החוק הזה עובר השנה בר-מצווה, להשהות אותו עוד ארבע שנים - החוק יתקרב לגיוס צבאי, החוק חוקק לפני 13 שנה.

הי"ר אברהם רביץ:

על מה אתה מלין? הרי אומרת יעל אנדרון, שכל אלה שאין להם את היכולת לשלם, ישלמו רק 10%. האם אתה מלין על כך ש- 10% זה הרבה?

רוני סטריאר:

ודאי שזה הרבה והעובדה לכך שיש ילדים רבים שלא מגיעים למסגרת גם בגלל 10%. החוק הזה פוגע גם בשכבות המצוקה וגם בשכבות הביניים. אני מבקש שנשמע את אילה שיושבת כאן גם כאשת מקצוע וגם כאמא.

אילה שני:

אני מרשה לעצמי לייצג זוגות צעירים שלא נכנסים לקטגוריה של רווחה והטבות. זוגות צעירים שכירים הגרים בדירות שכורות והם בעצם ההורים לגיל הרך, יש להם אחד או שני ילדים עד גיל 3. אני משלמת שכר דירה בירושלים - \$700 לחודש, יש לי ילד אחד בגיל הרך, הוא מבקר בגן של מתנ"ס ואני משלמת יותר מ- 1,500 שקל לחודש, מדובר בגן עד השעה 13:00 והחלק השני, צהרון. אני רוצה לצאת לעבודה ולהתקדם, במקביל אני משלימה את לימודי התואר השני. מחירים כאלו יגרמו לכך שאמהות לשני ילדים בגיל הרך לא יוכלו ללכת לעבודה והשארות בבית תשתלם על פני יציאה לעבודה.

שמואל דוד:

אנחנו מתלוננים על כך, שהממשלה ברוב חזונה הולכת לדחות את החוק לא בשנה אחת ולא בשנתיים אלא בחמש שנים כדי שלא נוכל לשקול את האפשרות ליישם את החוק פעם נוספת בשנה הבאה ואפילו לשקול את האפשרות ליישם אותו באופן חלקי בחלק מהמקומות לחלק מהאוכלוסיות. יתר על כן, אם בחוק היה עד עכשיו הפוטנציאל או הזכות כתובה חקוקה, כרגע בקבוצות שקיבלו אותה, פוגעים. דהיינו, בכל עיירות הפיתוח שהם לא אוכלוסיה חזקה, ובכל אזור עדיפות א' פוגעים על ידי כך שמעלים מ- 0% ל- 10%, זאת פגיעה רחבה וקשה מאוד.

שנית, אנחנו מתרעמים על כך שאין לנו תחשיב מסודר של משרד האוצר, כמה עולה ישום חלקי/מלא של החוק. ביקשנו זאת בוועדה לגיל הרך. החוק אמור להתיישם בשש שנים, גם אם יישמו אותו בשמונה שנים, אין לנו תחשיב סביר של המחיר. גברת יעל אנדרון, ממשרד האוצר, הגיעה לוועדה לגיל הרך, הציגה נתון כללי מאוד, 5,500 שקל לילד כפול איקס ילדים. זהו נתון שלא מתחשב בכך שחלק מהילדים במעונות היום, חלק מהילדים במסגרות אחרות וחלק מקבליים הנחות. לא ניתן לנו חישוב מסודר של העלות התקציבית האמיתית, זה פשוט ביזיון חה אומר שמשרד האוצר לא ישב בנושא הזה מול משרד החינוך ולא הציג בצורה שיטתית נתונים שאפשר להסתמך עליהם. לדעתי, יש פחד מלהציג נתונים אמיתיים מכיוון שמרגע שיוצגו נתוני אמת, נוכל להתמקח איתם בצורה משמעותית ונוכל להציע הצעות קונקרטיות של פריסת הסכומים.

במסמך שמשרד האוצר הציג אין שום התייחסות לתועלות אלא רק לעלויות. דהיינו, אין התייחסות לשאלה, האם החוק יחסוך בתחום של חינוך מיוחד, האם החוק יחסוך בתחום של ביקור סדיר, בתחום כיתות משלבות וכיתות מקדמות ומוסדות מהסוג הזה, האם החוק יחסוך במונחים של מערך הביקור הסדיר בגנים, בתחומים מקבילים בשכונות שיקום, אין לכך התייחסות.

רוני סטריאר:

החוק נדחה בקלות מכיוון שמי שעומד מאחורי החוק הם ילדים קטנים שאין להם פה ונשים שבמקום לצאת לעבודה, צריכות לשבת בבית ולשמור על הילדים הקטנים בבית. זאת חזות ישראל לשנת 2000.

יעל אנדרון:

ברצוני לומר לשמואל דוד שהתחשיבים בוצעו עם משרד החינוך והם תואמו איתם, אין כאן נתונים חבויים או שגויים. ישבתי עם חברת הכנסת תמר גרויסקי, אשמח לשבת עימכם ולהראות לכם איך הגענו לתחשיבים הללו, אין כאן הסתר. הנתונים הללו מתואמים עם המשרדים הרלוונטיים, לא המצאנו אותם. אני מוחה נגד דברך שאנחנו לא מרואים את הנתונים, הצגנו אותם בוועדה.

תמר גרונסקי:

כמה עולה הסעיף של גני טרום חובה מתקציב המדינה?

יעל אנדרון:

כתצי מליארד שקל.

אברהם שוחט:

מהי רמת ההכנסה לנפש בשביל להגיע ל- 10%?

שמאל דוד:

715 שקל לנפש, נכון לינואר 1997.

בדרך של חוק ההסדרים מנסה האוצר לדחות את האופציה של דיון במדיניות הגיל הרך.

הי"ר אברהם רביץ:

גם אם נקבל את ההצעה הזאת כלשונה, זה עדין לא מונע מאיתנו בשנה הבאה עלינו לטובה לדון מחדש בבקשה. זה תלוי כמה כספים יהיו במדינה, במצב הכלכלי ובכל הדברים שבאים בפני שולחננו.

אני מודה למשלחת, תודה רבה שהייתם איתנו ואני מציע שאם חסרים לכם נתונים תשבו עם יעל אנדרון, היא תיתן לכם את כל הנתונים.

יעל, מדוע אתם מציעים לנו לדחות את החוק בארבע שנים? בשנה שעברה דחינו את החוק בשנה.

יעל אנדרון:

אם יש תקציב תמיד אפשר לתת.

חיים אורון:

זה מסוג הנושאים שיש עליהם הסכמה אבל אין כוח ללדת. יש הסכמה בין המחנכים שאלה השנים הקריטיות, יש הסכמה בין ההורים שאלה השנים הקשות, יש הסכמה בין המחיר האלטרנטיבי שהוא תמיד הרבה יותר גבוה, יש הסכמה על הכל אבל בכל זאת זה תקוע.

האבתנה הקיימת בראיית החוק כתוק חובה היא במגזרים שבהם יש אחז מיצוי נמוך. באוכלוסיה הבדואית יש 100% של אי ביצוע החוק. גם במקומות הנידחים ביותר 100% מהילדים תפוסים בחינוך. לא תמיד הם מתחנכים, לא תמיד הם לומדים, אבל המערכת הצליחה לתפוס את כולם כי זה חינוך חובה.

המנגנון של חינוך חובה לגילאי 3-4 לא קיים. הוא פחות קיים במגזר הערבי מכיוון שכל המערכות האחרות כמו, אמונה, נעמ"ת, ויצ"ו, ארגון אמהות עובדות ועיריות, הקדימו את המערכת הממלכתית ולכן הם הגיעו לכיסוי אחז גבוה.

הנקודה המהותית, שהכנסת מחליטה לבצע את חוק חינוך חובה בגן טרום חובה. זאת אומרת, מופעל מנגנון של חינוך חובה ולא המנגנון הקיים היום. האם מוצדק לפרוס במדדים גאוגרפיים 800 מיליון שקל, עלות של 100% על ארבע שנים?

המהלך צריך להיות הפוך: א. הגדרת הענין בחוק כחובה. ב. ביצוע הדרגתי של החוק.

אזורי עדיפות ואזורי שיקום בהגדרה, מוציא החוצה את רוב המגזר.

אברהם שוחט:

הסלתם כתעריף מינימום 10% גם בערי פיתוח. מה קורה באזורי עדיפות וביהודה ושומרון, גם הם משלמים 10%?

יעל אנדרון:

כל מי שנמצא באזור עדיפות לאומית, בשיקום שכונות כולל יהודה ושומרון, משלם 10%. זאת היתה החלטת ועדת שרים לכלכלה, זה לא היה במסגרת הדיונים על התקציב. יש את הפרוטוקול של ועדת שרים לכלכלה, אני אבקש שיפקסו לכם את הודעה.

אנה שניידר:

אני רוצה להבהיר בהקשר להצעה של חבר הכנסת חיים אורון, שכבר היום בתיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה משנת 1984 נאמד במפורש, "שעל אף האמור בסעיף 2א' שזה חובה מגיל 3, יוחל לימוד חובה על ילדים בגיל 3 ו-4 בהדרגה, בשיעורים שווים ככל האפשר במשך 6 שנים החל משנת הלימודים - על פי צווים שייתן השר בהתייעצות עם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת ובלבד שהחלה תושלם לא יאוחר מראשית שנת הלימודים תשס"ה". ההצעה היום היא להאריך רק את התקופה. זאת אומרת, שהחלה בהדרגה כבר קיימת ואם רוצים לעשות שינוי, צריך לעשות שינוי אחר ולא רק שינוי של ההפעלה.

אחמד טענד:

חוק ההסדרים בנושא זה בא לעודד את ההחלטה שקיבלה הכנסת ב-1984. משמעות התיקונים, ש-50% מילדי ישראל לא יקלטו במסגרות טרום חובה. אין כאן רק ענין תשלום גני ילדים, אלא גם ענין התשתיות, בניית כיתות, מורים והכשרה. זה מפלה בין אזור א' לבין אזוריים אחרים, יש כאן אפלייה בין עניים ועשירים ובין יהודים וערבים. אני חושב שמשמעות החוק מבחינה חברתית קשה מאוד ולכן אני לא רק מסתייג אלא אני נגד החוק.

מיכה גולדמן:

אנחנו לא צריכים לסגור את הדלת ולדחות את החוק לארבע שנים. אני בעד שנדון בהצעה מדי שנה בשנה ולא נחליט על כך אחת לארבע שנים. שנית, אנחנו מנסים להשקיע הרבה מאוד בלימודים גבוהים, כל אנשי המקצוע יאמרו כי כמה שנשקיע יותר בגילאי 3-4, יש לכך יותר משמעות. עיקר המאמץ התקציבי של המדינה צריך להיות בגילאי 3-4. לפני כמה שנים היתה התחלה יפה באזורי הפיתוח לגבי הגיל הזה, הרחיבו זאת גם במגזר הערבי.

הי"ר אברהם רביץ:

אם היתה אלטרנטיבה - להוריד לכיתה ט' ולהוסיף לטרום חובה, היית בעד?

מיכה גולדמן:

מדינת ישראל שקלטה קרוב ל-900,000 עולים, חלק גדול מהעולים הם בני 3-4, את השפה העברית הם שומעים בפעם הראשונה בגן טרום חובה ולא בבית. זאת מדינה קולטת עליה, זאת מדינה שקליטת העליה שלה חחרת על שנות החמישים. שילמנו תשלום יקר מאוד על העליות של שנות החמישים. היום אנחנו נמצאים בשנות התשעים עם עליה בהיקפים גדולים וילידים האלה יהיה חוסר לאורך שנים רבות.

הי"ר אברהם רביץ:

מה עמדת המשרד לגבי ילדי עולים חדשים?

מיכה גולדמן:

כאדם שליווה את הנושא מקרוב, לא רק שלגילאי 3-4 אין פתרונות, גם לילדי 4-5 לא נתנו מספיק סיוע ועזרה, לאותם גנים שהיו עתירי עולים נתנו מעט מאוד שעות. אנשי משרד החינוך מכירים זאת מקרוב, היתה בעיה קשה וכואבת.

הייתי מבקש ממשרד החינוך להציע הצעה אלטרנטיבית מתוך התקציב הקיים של משרד החינוך. תקציב משרד החינוך הוא בעייתי, אבל אם אנחנו רוצים לעשות מיפנה בעתיד ילדינו, משרד החינוך צריך להציע הצעה אלטרנטיבית. אני חושב שלנושא הזה יש חשיבות מעבר להרבה מאוד דברים ומדינת ישראל לא יכולה להרשות לעצמה דחייה של שלוש, ארבע שנים.

תמר גרונסקי:

לא אחזור על חשיבות החינוך בגיל 3-4, שמענו בכנסת עמדה רשמית של משרד החינוך, ברורה וחד-משמעית - מה חושבים המופקדים על החינוך בארץ על חשיבות החינוך וכמה זה יחסוך מבחינת התפתחות הילדים ומבחינה כלכלית. אני רוצה להוסיף לדברים החשובים שנאמרו כאן כמה עובדות. בגיל הזה יש בערך 225,000 ילדים, מהם 200,000 הולכים לגן ו-25,000 ילדים בערך לא הולכים לגן. אלה המספרים הרשמיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ולפי הערכתם כ-20,000 ערבים ו-5,000 יהודים. מתוך 200,000 ילדים שהולכים לגן, 150,000 הולכים לגנים ציבוריים ו-50,000 לגנים פרטיים. אותם 25,000 ילדים שלא הולכים לגן, אם היו הולכים לגן ובהנחה שהיו משלמים 10%, זה היה עולה למדינה 120 מליון שקל. טענתי היא, 120 מליון שקל הם כספים של הילדים. בדרך כלל, בכפרים ערביים לא הולכים לגן כי אין גן, אם היה גן עירוני, הילדים היו מבקרים בגן והמשרד בתוקף הכללים הקיימים היה צריך לשלם 120 מליון שקל להפעלה שוטפת. אם נחשב עשר שנים אחורה, 120 מליון שקל כפול עשר שנים שווה מליארד ומאתיים מליון שקל. האוצר מחזיק במשך עשר שנים מליארד ומאתיים מליון שקל של הילדים. מה הבעיה שהאוצר יתן את הכסף? זהו כסף שהילדים לא השתמשו בו.

מדובר בביצוע הדרגתי, אם היינו מתחילים את הביצוע ההדרגתי לפני עשר שנים הכל היה מתבצע בהדרגה. משרד האוצר מציע דחייה. משרד האוצר צריך להכין הצעה יחד עם משרד החינוך, שמשמעותה ראשית, ילדים שלא הולכים לגן - לשלוח לגן. שנית, בהדרגה, מי שמשלם היום 500 שקל ירד ל-400, מי שמשלם 400 שקל ירד ל-350. אפשר גם להחליט על אזורים שבהם אתה מפעיל קודם את התוכנית.

יש לנו כאן ענין מהותי מאוד, החיתוך בגיל 5 נעשה בשנת 1948-1949, מאז התקדמנו למעלה ונעשינו חינוך חינוך עד גיל 17, אבל גיל 5 נשאר קדוש. לא יכול להיות שלקראת שנת החמישים, אנחנו לא רואים את הילדים הקטנים. אלה המשפחות שיש להם את הבעיות הקשות ביותר, משפחות צעירות עם ילדים ויש להם התחייבות של משכנתא. אם למשפחה כזאת ישאר עוד 500 שקל זה הרבה מאוד כסף.

לסיכום, אנחנו חייבים לדאוג שהזכות של כל ילד להנות מתקציב בגיל 3-4 חייבת להישמר לגבי כל הילדים במדינה. שנית, אפשר לעשות ביצוע הדרגתי תוך שש, שבע שנים, להוסיף כל שנה כמאתיים מליון שקל. אפשר לעשות בינוי הדרגתי, אפשר לשכור כיתות במחירים סבירים, הכל ניתן לביצוע, הבעיה היא סדר העדיפויות.

אברהם שוחט:

מהמספרים שקיבלתי מאנשים שעוסקים בענין, יש הבדל גדול מאוד בין האוכלוסייה הערבית לבין האוכלוסייה הערבית במימוש בגיל 3-4. באוכלוסייה היהודית מגיעים 99% בגיל ארבע לגן הילדים ו-95% בגיל 3. לעומת זאת, באוכלוסייה הערבית, 71% בגיל ארבע, ו-44% בגיל שלוש.

גם חברי הוועדה וגם אנשי השלטון המקומי שנמצאים כאן צריכים לדעת, שלא רק שלא חל שיפור בענין אלא חלה נסיגה בענין. החלטה מפורשת של תשלום של 10% יכולה להראות לנו ולאנשים שנמצאים בעשירון מסויים בהכנסה כדבר שולי לחלוטין, אבל משפחה שחיה ברמת הכנסה נמוכה, 500 שקל לשנה או 50 שקל לחודש זאת הסלה של נטל נוסף. אני מציע, שדרך חוק ההסדרים נכריח את הממשלה לבטל את ההחלטה המתנכרת לאוכלוסיות החלשות, גם 10% לאוכלוסיות החלשות הם הרבה מאוד.

אני חושב שאנחנו צריכים לעמוד בתוקף על התיקון שהחלטה לא תהיה לארבע שנים, יכול להיות שבעוד שנה יחליטו על סדר עדיפות שונה.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אני הייתי מי שיזם לפני 20 שנה את חוק תיכון חינוס. אז יצא, שעירור הפיתוח יצאו מקופחות כי ממילא היה להם תיכון חינוס ולכן החלטנו לתת לעירור הפיתוח את הפיצוי על ידי כך שכל גילאי 3-4 יהיו חינוס.

אברהם שוחט:

אני חושב שמשך זמן ההחלטה צריך להידחות בשנה, תהיה הממשלה אשר תהיה ותרצה לבוא ולבקש עוד שנה נוספת היא תבקש שנה נוספת ואם היא תחליט שיש תקציבים - תאשר זאת. המפתח לכיסוי מלא יותר כרוך במבנים. אני יכול לומר לך שכאשר נכנסתי לתפקיד היתה בעיה באגף הבינוי במשרד החינוך, שגני 3-4 לא היו מתוקצבים. כשנכנסתי לתפקיד לא היתה בניה לגני ילדים בגילאי 3-4. הגענו להסכם להתחיל לבנות 100 כיתות לשנה. הבנתי שהשנה בתקציב יש בניה לגילאי 3-4. אם זה קיים אני מציע לשמר זאת ואם לא, אנחנו צריכים לדאוג שתהיה התחלת בניה, בלי בניה לא יהיה פתרון.

יצחק כהן:

אני מציע לדחות את ההצעה בשנה אחת. 13 שנה זה יותר מדי זמן מתחילת החקיקה עד תחילת היישום.

אמנון רובינשטיין:

אני מאמין גדול במשק חופשי ובהפרטה אך לא בחינוך ולא בבריאות בין השאר מכיוון שזה גם עולה יותר. מערכת חינוך פרטית עולה יותר למשק הלאומי.

הייתי שותף להחלטה בממשלה שביקשה את הקפאת הסעיף, אין לי זכות מוסרית לדבר כנגד זה, אבל אני רוצה לומר לגבי המגזר הערבי: אחת הבעיות הרציניות היא הבניה. הממשלה הקודמת הקציבה 100 כיתות טרום חובה לשנה, מתוך זה קיבל המגזר הערבי 25 כיתות. דבר זה מוכרח להימשך, אין להם מקורות אחרים לבנות ולכן צריכה להימשך הסובסידיה הקטנה לשכירות גני טרום חובה.

שיניתי את דעתי בענין מימון טרום חובה, אני יודע שזה לא יכול להעשות בין לילה, אבל צריכה להיות ירידה הדרגתית בתשלומים. התחושה שבחינוך הממלכתי משלמים יותר מאשר במקומות אחרים, דבר זה יוצר תחושה לא טובה בתוך החינוך הממלכתי, גם הממלכתי וגם הממלכתי דתי. בצד תחושת הקיפוח והאפליה במגזר הערבי, יש גם תחושת קיפוח ואפליה.

הציבור הערבי רוצה לשלוח את ילדיו לגן ילדים ולכן צריך לעודד את המגמה הזאת. יש פערים גדולים בין המגזר היהודי לבין המגזר הערבי ואנחנו יודעים מכל המחקרים, שענין החינוך בגיל טרום חובה הוא דבר קובע להצלחה בלימודים. לדעתי, צריך להתחיל בהדרגה במשהו שיתן אות כיוון שאנחנו הולכים לכלול בבוא היום את חינוך הטרם חובה במסגרת חינוך חינוס.

מיכאל קליינר:

אין ספק שכאשר אתה מקבל הצעה טובה שאתה תומך בה, אתה לא יכול לומר מילה כנגד הטיעונים הטובים שבאים לחזק אותה אלא להיפך, להוסיף, אי אפשר להתמודד איתה לגופה, צריך להתמודד איתה במכלול. אם נענה לכל ההצעות הטובות, תהיה לנו התמוטטות כלכלית שהראשונים שישלחו את המחיר יהיו החלשים.

צריך ללכת לשוויון הזדמנויות בחינוך ובמקום זאת מציעים הצעת חוק כדי שמעט הכסף שאין למדינה, את הרוב יקבלו העשירים ואת המיעוט יקבלו העניים. גשר באה לעמוד קודם כל לעירור הפיתוח, לשכונות ולא לה שאין להם ולא בדמגוגיה גדולה להציע הצעות שכביכול באות לעמוד לעניים ומעשירות את העשירים.

דני וקנין:

ב- 2.9.1997 ועדת שרים לענייני כלכלה אשר בה נכחו ארבעה שרים, שר האוצר, שר החקלאות, שר התעשייה והמסחר וסגן שר השיכון פרוש קיבלה החלטה חמורה מאוד והחלטות הדות גודל, החלטות שהציבור לא יכול לעמוד בהן. אני אדבר על ההחלטות בנושא החינוך:

1. בנושא שכל"מ - שכר לימוד מדורג, סעיף אחד מדבר על ביטול שכר לימוד מדורג. בבית שמש יש 1,500 ילדים בגילאים אלה. בחול המועד סוכות הודיעו למנהל אגף החינוך שהחל מ- 1.9.1997 יש לגבות רטרואקטיבית 560 שקל מכל הורה, 6,720 שקל לשנה כפול 1,500 ילדים בגיל זה שווה עשרה מליון ושמונים אלף שקל.

2. סעיף מוחזקות - ארבעה תיכונים מתבטאים בארבעה פלוס מליון.

3. סעיף הסעות - ביטול השתתפות מ- 83% ל- 50%. המשמעות לעיר כבית שמש 3.3 מליון שקל.

הגזירה שנגזרה קשה ואין אפשרות לקיים את הגזירה. אף ראש עיר לא מסוגל ללכת ל- 1,500 הורים ולומר להם מ- 1.9.97 תן לי 6,720 שקל. מערכת חינוך מתחילה ב- 1.9 ומסתיימת באוגוסט, זאת לא שנת תקציב, אני לא מבין את רוע הגזירה באמצע שנה. בנוסף לזאת, אינני מבין את דרך קבלת ההחלטות.

יושב כאן שר חינוך נכבד שאני מוקיר ומעריך את החלטתו. שר החינוך אומר, זה בניגוד לדעתי. אדוני היושב ראש, אני מבקש שוועדת הכספים תקבל החלטה לאלתר לבטל את הגזירה ותורה למשרד החינוך לא לקיים אותה, היא גם לא חוקית.

אברהם שוחט:

אני מקווה שאתה יודע, דני וקנין, שבגבעת זאב - שני קילומטר מירושלים, ובמעלה אדומים - שמונה קילומטר מירושלים, אין תשלום עבור גני ילדים חת עומד על 10%.

זאב בונים:

ההערה הזאת לא במקום.

מיכאל קליינר:

ההערה לא לגיטימית, לא לענין, דמגוגית, זולה, פוליטית. מי שמחק לקיבוצים 13 מליון שקל היה שותק ולא היה מעיר הערה כזאת.

גבי קדוש:

ברצוני להפנות את תשומת לב הוועדה למפת אזורי עדיפות לאומית שלא באה דק כמפה אלא היא מגיעה עם עוד שורה של החלטות. מה שנשאר מענין העדיפות הלאומית, נשארה המפה וההצהרה שיש אזורי עדיפות לאומית. בנוסף למפה יש גם שורה של החלטות וגזירות שמרוקנות את המפה מכל תוכן ולא נשארה שום הטבה, לא בשיכון ולא בחינוך.

צריך לתת לכל ילדי ישראל חינוך חובה מגיל 3, יתרה מכך, אסור לפגוע בערי הפיתוח. יש פגיעה בערי הפיתוח. נשלח אלינו מכתב שהחל מ- 1.9 אין תשלום לטרומ חובה. ההחלטה הזאת הולכת להיות חלק מתקציב המדינה ב- 1998 כאשר היא לא חלק ב- 1997. ב- 1997 אנחנו משלמים את מה שכבר מאושר לשלם לנו. זאת פגיעה בתקציב שלנו, תקציב החינוך הוא מספמבר לספטמבר, תקציב הממשלה הוא מינואר. צריך למנוע את ההחלטות של 1998 אבל ראשית לאשר ל- 1997 להמשיך ולהתקדם. החלטות אלה פוגעות בערי הפיתוח.

תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת 1998 - המשךהיו"ר אברהם רביץ:

לפני דברי השר, אבקש ממשרד האוצר לומר לנו, כיצד אתם רואים את גישור הפער בין המחויבות שמטילים על הרשויות, שנגזרת ממערכת חינוך, לבין מה שהמערכת משפה אותם. אולי אתם חושבים שיש יותר כסף ברשויות ושהרשויות צריכות להשתתף יותר מעבר ל-25%. או אולי הם נותנים מעבר למה שהמערכת יכולה לתת, יכול להיות שהם מגזימים לטובה, אבל על חשבון הקופה הציבורית. אנחנו עומדים בפני נתונים שמצביעים על פער די גדול בין מה שהמערכת הממשלתית נותנת לרשויות לבין מה שהם חייבים לבצע בשטח.

כיצד לדעתכם המערכת המיוחדת של המוחזקות תוכל לתפקד?

לבסוף, נרצה לשמוע מה ההתייחסות של משרד החינוך לגבי הנושא שעלה היום על סדר היום, בענין גני טרום חובה. היינו רוצים לשמוע, האם יש אפשרות בתוך מסגרת התקציב של משרד החינוך לנווט אחרת את הדברים באופן שיהיה ציון דרך לתחילת מערכה ולתחילת פעילות חדשה של החלת חוק החינוך החובה או תשלום עבור החינוך לגילאי 3-4.

אני מבקש מחיים פלץ לומר את עמדת האוצר לגבי הדברים שנאמרו כאן, תודה.

חיים פלץ:

נתחיל מהנושא הראשון של גני ילדים טרום חובה. נניח שלא מתקבלת עמדת הממשלה, המשמעות שמחילים את חוק גני ילדים טרום חובה חינוך היא שצריך להוסיף בתקציב המדינה בשוטר 750 מיליוני שקלים לנושא הזה ועוד הוצאות לתקציב הפיתוח. האם בסדר העדיפות שלנו, יש לנו עדיפות לקחת 750 מיליוני שקלים ולחלק אותם בצורה רגטיבית. אני לא מוצא שום מבחן הגיוני לקחת 750 מיליוני שקלים ולחלק אותם בצורה רגטיבית. אפשר לטעון, יש שיעורי השתתפות נמוכים בגני ילדים. כאשר בודקים, בסקטור היהודי, שיעורי ההשתתפות כמעט מלאים. יש בעיה בסקטור הערבי, צריך להתמודד איתה ולתרגם אותה. הממשלה מתכוונת לטפל בה. אני יודע שמשרד החינוך מתכוון לבנות יותר גני ילדים טרום חובה בסקטור הערבי ולקדם את הנושא. הקידום של הנושא הוא לא על ידי שפיכת 750 מיליון שקל.

לגבי החלטת ועדת השרים לכלכלה - רשאית הממשלה זה לגיטימי לומר, שלגבי גני ילדים טרום חובה יהיו אזורים כמו אזור עדיפות לאומית ב', שלא תינתן הנחה לכולם באופן גורף כפי שהיה המצב עד לאחרונה, אלא על פי מבחן הכנסה. אנשים שנמצאים ברמת הכנסה נמוכה ישלמו תשלומים נמוכים ואנשים בעלי רמת הכנסה גבוהה שגרים באזור עדיפות לאומית ב' ישלמו תשלומים גבוהים. רשאית הממשלה לקבוע ויש לכך את ההגיון, באזור עדיפות לאומית א' ינתנו הטבות יותר מאשר בכל הארץ ויותר מאשר אזור עדיפות לאומית ב', אבל יש תשלום מינימלי סמלי והוא גם מקסימלי במקרה זה של 50 שקל לחודש. אדם עם רמת הכנסה גבוהה שגר במרכז הארץ ישלם 500 שקל, אם אתה גר באזור עדיפות לאומית א', גם אם הכנסתך גבוהה תשלם 50 שקל, זה בסדר, זה לגיטימי זה הגיוני. הבעיה של חלק מהאנשים היא אחרת, היא לא על החלטה זאת, אלא היא סביב המפה וקביעת המפה זה דיון אחר שבחלקו הוא פחות כלכלי. לגבי ההסתכלות הכלכלית, רשאית הממשלה לקבוע חלוקה שכזאת. אין כאן נטל בלתי סביר חזאת המשמעות של קביעת סדרי עדיפויות.

לגבי אגף לתוכניות לימודים - אפשר לטעון שחסר כסף וצריך להשקיע, אבל לא הורדנו שקל אחד. הממשלה אומרת שמשרד החינוך הוא זה שייעצב את תוכניות הלימודים, יקבע את מסגרת המקור, יקבע את הקריטריונים, את התכנים, אבל הוא לא יכתוב את התוכניות, אפשר להוציא את הביצוע על ידי גורמי חוץ. יש את ההגיון שאומר, בכניסה לפרטים, בהכנסת התוכן, זה יעשה על ידי גורמי חוץ.

אופיר פינט-19:

אתה יודע מה קרה לספרי הלימוד? למשרד החינוך אין שליטה על ספרי הלימוד.

חיים פלץ:

הרעיון הוא של נציבות שירות המדינה שהעבירה זאת למשרד האוצר וביחד אמרנו שיש לנו דוגמה לפעילות, שברובה יכולה להתבצע על ידי גורמי חוץ. אני אומר ברובה ולא בכולה כי משרד החינוך צריך לכוון, לתכנן ולפקח.

הי"ר אברהם רביץ:

אין לכס עמדה תקציבית בעניין?

חיים פלץ:

הענין הוא לא חסכון של שקלים.

חיים אורון:

למה אתם מתערבים?

חיים פלץ:

מאותה סיבה שאנחנו מבקשים, שהמכון לפירון העבודה לא יהיה יחידה ממשלתית, שהממשלה לא תלמד מוסכים איך לנהל משק כלכלי. יש לנו מגמה לצמצם ולייעל, זוהי תפיסה שאומרת, שהממשלה צריכה להיות ככל האפשר, גוף מצומצם ויעיל ולא גוף מבצע של דברים.

צבי הנדל:

שמשרד האוצר לא ילמד את משרד החינוך איך לחנך.

חיים פלץ:

תקציב משרד החינוך החל משנת 1990 ואילך, אבל גם בשנים האחרונות, הוא תקציב שגדל. אינדיקטור ראשון, נסתכל על המוסדות להכשרת עובדי הוראה - מספר התלמידים הולך וגדל בצורה גבוהה, מספר התלמידים שבמסלולים האקדמאיים, דהיינו, מורים אקדמאיים, זהו נתון שהולך וגדל בהתמדה ובצורה מרשימה גם בשנים האחרונות.

פרמטר שני, הוצאות הממשלה בחינוך הוא אחז מהתקציב. בחוברת שמשרד החינוך הפיק אנחנו רואים שב-1990 תקציב החינוך היה 10% מתקציב המדינה. ב-1997 תקציב החינוך הוא 15% מתקציב המדינה, זהו גידול דרמטי בתקציב החינוך והוא נשמר גם בשנים האחרונות, לא חל בו שינוי. הסתכלו בעמודים 12 ו-13 בחוברת משרד החינוך, התקציב קפץ בתקופת השפע והוא שמר על רמתו הגבוהה גם בתקופות הקשות.

ההוצאה הלאומית לחינוך, כאחז מהתוצר. אנחנו מוציאים יותר מעשרה אחז מהעוגה הלאומית לחינוך. זהו נתון שנשמר בשנים האחרונות.

הוצאה לאומית פר תלמיד - הוצאה לאומית פר תלמיד גדלה בשנה האחרונה.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

איך יכול להיות שאני מקצץ ב-1997 600 מליון שקל וזה שומר על הנתון?

חיים פלץ:

תקציב 1998 במחירי 1997, אם תשווה אותו לתקציב 1997 הוא גדול יותר.

חיים אורון:

אתה צודק, הוא גדל במונחים ריאליים. לפי הנתונים שלך הוא גדל במאה מליון שקל שהגידול הטבעי הוא 203 מליון שקל.

חיים פלץ:

זה על רקע קיצוץ מצטבר בתקציב של 10 מליארד שקל בשנתיים האחרונות. בואו נראה מה קרה בתקציב חינוך פר תלמיד: ב- 1998 מול 1997 - הוא גדל.

חיים אורון:

אם מספר התלמידים בתיכון השתנה מול מספר תלמידים בבית ספר יסודי, אתה מקבל פר תלמיד ממוצע אחר. אני לוקח את הספר שלך, אתה אומר, במונחי תקציב, תקציב 1998 במונחי 1997 הוא 18.88 לעומת 17.998, גידול של 90 מליון שקלים. לפי דעתך גידול טבעי הוא 203 מליון שקלים. בפרמטר הזה, אם הכל נשאר שווה, יש ירידה של 100 מליון שקל.

חיים פלץ:

במשרד החינוך אמנם ירדו כספים, אבל משרד החינוך עשה את כל המאמצים שהקיצוצים שנעשו יהיו במעטפת ולא יהיו בתקציבים הישירים פר תלמיד. בתקציב חינוך יש את התקציב לחינוך יסודי, יש שכל"מ, משרד החינוך עשה את כל המאמצים שלא יהיו קיצוצים בשכל"מ, שלא יהיו קיצוצים בחינוך היסודי אלא במעטפת מסביב. לכן, כאשר אתה מנתח פר תלמיד, אתה רואה שלא היתה הפחתה פר תלמיד. אם נסתכל מה קרה ב- 1997 לעומת 1990 חה במידה דבה לאותם שנות שפע שהיו לנו, נראה שהתקציב פר תלמיד גדל ריאליית בכרבע, מנוכה בשכר מורים. זהו גידול עצום ודרמטי. הסענה שלנו שהגידול היפה נשמר ולא ירד.

אברהם שוחט:

למרות הקיצוץ באופן ריאלי, התקציב לא נהיה קטן יותר, הוא מקוצץ. גם בשנה שעברה התקציב הריאלי שמר על ערכו וגם השנה הוא עולה במשהו. אם מול זה יש קיצוץ בחינוך, ויש קיצוץ בחינוך, משמעות הענין שהחלק היחסי של החינוך צריך להיות קטן יותר.

חיים פלץ:

השאלה שצריכה להישאל, איפה נעשו הקיצוצים. הקיצוצים שנעשו היו בנושאי פריפריה.

אברהם שוחט:

זה ויכוח אחר. תקציב החינוך כנתח מהתקציב הגדול צריך להיות קטן יותר. אם התקציב כולו היה יורד, מילא, הוא לא ירד.

חיים פלץ:

הפתרון המצוי, להסתכל איפה היו הקיצוצים בשנים האחרונות.

שמעתי הסברים נרחבים על איך משרד החינוך מרחיב דברים. משרד החינוך למעשה התכוון לבטל תשלומים לבחינות בגרות החל משנה הבאה, 30 מיליון שקלים. משרד החינוך מתכוון להכפיל את תקציב תנועות הנוער. משרד החינוך על פי החוברת, מתכוון לבצע תוכניות חדשות בנושאים שקשורים לחינוך לערכים. משרד החינוך מדבר על תוספות.

אברהם שוחט:

שר החינוך אמר במפורש, שהוא לא יצביע בעד התקציב אלא אם כן הקיצוצים הם 100 מליון שקל ולא 250 מליון שקל.

שר החינוך, התרבות והספורט:

אני מצפה עדיין שהאוצר ילך לקראתנו.

חיים פלץ:

אני רוצה לומר לכל חברי ועדת הכספים, תחת אחריותי באגף התקציבים נמצאים כל המשרדים החברתיים. משרד החינוך הוא המשרד החברתי במצב הכספי החזק ביותר עם האפשרויות לשימוש במקורות פנימיים לבצע הרחבות, עדיין לאחר הקיצוצים ולאחר הקיצוץ האחרון. שלשום הגושה פניה תקציבית של משרד החינוך לשינויים פנימיים בתקציב והצבעתם עליה אתמול. זוהי פניה שהיו בה הרחבות לא מועטות, זאת איננה פניה של משרד עני, זאת פניה של משרד חזק ומבוסס עם רחבות ועם כספים לא מעטים. לכן, כאשר דנים על תקציב החינוך, כל אחד היה שמח לאפשרות לתת יותר ולהרחיב יותר כולל בתקציבי החינוך שהם השקעה נהדרת, אבל כאשר מסתכלים על המערכת כולה, משרד החינוך אינו משרד מקופח ובין כל המשרדים החברתיים הוא המשרד החזק ביותר עם אפשרויות ספיגה הטובות ביותר מול קיצוצי התקציב.

לגבי מזגנים בבתי ספר - משרד החינוך בתקציבים לשנת 1997-1998 נאלץ להתמודד עם בעיה של קיצוץ מצטבר של מיליוני שקלים והוא עשה זאת תוך שמירת מגמה הגיונית מאוד ורציונלית להביא למינימום פגיעה בשעות לימוד. במסגרת סדרי העדיפויות של הממשלה ושל משרד החינוך, מיוזג האוויר עם כל הנוחות שבדבר, מול הפחתה בשעות לתלמיד, משרד החינוך קבע לקצץ במיוזג אוויר.

לגבי רשויות מקומיות - נעשה ניסיון לצמצם ככל האפשר את חלקה של הרשות המקומית, הלכו לקראתם ב-1992 ו-1993.

פיני בדש:

לנושא רשויות ברצוני לשמוע הסבר, מדוע רשויות צריכות לגבות 10%, הם לא מחלקת גביה, והיכן שהן לא יכולות לגבות, הן נאלצות לשלם זאת מכיסם כי אתם מקצצים להם במענקים.

חיים פלץ:

יש חלוקת תפקידים בנושא חינוך בין רשויות מקומיות לבין משרד החינוך, החלק של הרשויות המקומיות אינו חלק גדול, זה מצמצם בתחומים של הסעות, פסיכולוגים ומעט גני ילדים.

הי"ר אברהם רביץ:

הם מגיעים ל-700 מיליון שקל גרעון.

חיים פלץ:

היום קיבלנו נייר ולהערכתי חלק לא קטן מהגרעון שהם מדברים עליו נובע מכך שרשויות מקומיות רוצות לבצע יותר מהמודל הנורמטיבי של משרד החינוך. עירייה רשאית להחליט במסגרת הכנסותיה מארנונה ובמסגרת כלל התקציב שהיא נותנת יותר סדרי עדיפויות לחינוך ופחות לדברים אחרים. אבל היא לא יכולה להתלונן על כך מול משרד החינוך או משרד האוצר. לאחר שהיא קיבלה החלטה כזאת, זאת החלטה שלה והיא צריכה לקחת עליה אחריות.

הי"ר אברהם רביץ:

קיבלנו נייר מהרשויות המקומיות הסוענות שמוטל עליהם נטל מעל 25%, גרעון של 900 מיליון שקל לשנה בתחום החינוך. האם זה נמצא בשוליים? לפני ההצבעה על התקציב נרצה לקבל נייר שיסביר לנו את העניין.

חיים פלץ:

יחד עם משרד החינוך נכין נייר בנושא.

פיני בדש:

קיצצתם 20,000 שעות. צריך לזכור, אנחנו כרשויות מעסיקים את המורים מתאריך 1 בספטמבר, אינני יכול לומר ב-1 לינואר למורה, שאני מצמצם לו את המשרה או מוריד שעות, אני יכול לעשות זאת רק בספטמבר שנה לאחר מכן, כי אחרת הוא ילך לבית הדין לעבודה. לכן, כל ספיגת ירידת השעות נופלת על הרשות המקומית.

יהודה הראל:

השתכנעתי מהדברים שנאמרו בענין גני סרום חובה. אם תהיה הסתייגות או הצעה שמציעה בתוך תקציב משרד החינוך לשנות עדיפות בדברים מסויימים כדי להתחיל להפעיל את החלת החוק לגני סרום חובה באזורים החלשים, אם בצורת בנייה או בצורה אחרת, אני מצטרף להצעה כזאת.

ברצוני לדבר בענין רשות העתיקות - לא צריך לומר לוועדה מהו הערך הלאומי, ציוני, חינוכי, אני מכיר את המצב בשטח, העתיקות נהרסות ומתבלות. רשות העתיקות מחוייבת על פי חוק בכמה דברים, ובתקציב כפי שהיה לה השנה היא לא יכלה למלא אותם כמו שצריך. התקציב השנה הופחת ריאליית בחמישה מליון שקלים. במצב שנוצר, רשות העתיקות תצטרך לפטר חלק ניכר מעובדיה ואת הדברים שמחוייבים בחוק כמו, שמירת העתיקות שישנם, המגילות וערכים היסטוריים ארכיאולוגיים עתיקים אחרים, שמירת האתרים שישנם, הם לא יוכלו לבצע. יחד עם זאת, צריך לומר שלארכיאולוגיה בישראל היו מקורות נוספים שהם חפירות הצלה שהופחתו מאוד מכיוון שהפיתוח, הסלילה והבניה ירדו. בארץ כמעט ולא מתבצעת ארכיאולוגיה גם לא מתקציב משרד התיירות, אני לא מדבר על ביצוע ארכיאולוגיה או חפירות, אלא על שמירת הקיים. האגף החינוכי באגף העתיקות כבר סגור. מדובר בסכום קטן של 5 מליון שקל על מנת להתאים זאת לשנה שעברה. אני מאמין שזה יכול להסתדר בתקציב משרד החינוך ואם לא, אגיש הסתייגות לוועדה עם הצעה להעביר מסעיף כלשהו במשרד לסעיף רשות העתיקות 5 מליון שקל.

אחמד סעד:

כבודו הודה על הפער והפיגור העצום של מערכת החינוך במגזר הערבי. הוא עוד אמר, אנחנו לא הולכים לשפוך 750 מליון שקל במגזר הערבי.

הי"ר אברהם רביץ:

לא, הוא לא אמר את זה, הוא אמר שלא נלך לשפוך 700 מליון שקל בצורה רגרסיבית, לתת גם לעשירים וגם לעניים, כך הוא אמר. להיפך, הוא מתכוון לומר שדווקא במגזר הערבי כן ינתן כסף, כך הבנתי, אני מקווה שזה יהיה גם במגזר החרדי.

אחמד סעד:

ברצוני לשאול, איך משרד החינוך מתכוון להתמודד עם העובדות שהזכרנו כי במגזר הערבי 56% מהילדים בגיל 4 הם מחוץ למסגרת חינוך חובה וכיצד הוא יתמודד עם המחסור העצום במיבנים.

מיכה גולדמן:

אני מתייחס לתקציב הספורט - בתקציב הספורט יש קיצוץ, אין גידול למדד, יש נסיגה גדולה בשני דברים: האחת, בפעילות השוטפת של רשות הספורט. לפני שלוש שנים התחלנו פרויקט יפה של אולמות ספורט. מצד אחד מפעל הפיס לא חידש את אולמות הספורט ובמקביל עבר למרכזי האומניות ומצד שני נאמר שמדי שנה בשנה יהיה תקציב לבניית אולמות ספורט. בתקציב 1997 חזרנו ל-0, אין פתרון לא באמצעות מפעל הפיס ולא באמצעות משרד החינוך והתרבות. כולנו יודעים שיש חוסר של מעל 1,200 אולמות בבתי הספר השונים ברחבי הארץ.

בהזדמנות זאת אני רוצה לברך את עדי הרשקוביץ שנבחר ליושב ראש מועצת ההימורים. גם במועצת ההימורים, תקציב הפיתוח למתקנים קטן מאוד, כל תקציב הפיתוח למתקני ספורט בארץ נמצא בנסיגה גדולה מכיוון שגם מפעל הפיס יצא מזה וגם אגף התקציבים של משרד החינוך קיצץ את הסעיף.

20,000 שעות קוצצו ממערכת החינוך, וכשרוצים לעזור לתלמידים בהזדמנות שניה לבגרות או לתת שיעורי אמנות זה בלתי אפשרי ונוצר כאן נזק. יתרה מכך, בתקציב 1998 יש כוונה לקצץ עוד 30,000 שעות, דהיינו, מדברים על פחות 50,000 שעות במערכת החינוך.

רפי אלול:

אני מודע למאמצי השר ואני מקווה שהגזירות יבוטלו. אני מחזיק בידי העתק החלטת שרים, אשר החליטו החלטות הדות גורל אשר פוגעות באוכלוסיות החלשות, דבר כזה לא יעלה על הדעת.

אציין כמה סעיפים שבהם יש קיצוץ לא הגיוני:

פעולות ויחמות בחינוך המדעי והטכנולוגי יש קיצוץ של 100%, תקציב 0.0 מנגד יש חינוך התישבותי שהוספו לו 9.4%, לחינוך העצמאי המוכר 17.5%.

ביטחון ובטיחות במוסדות חינוך	- גובה הקיצוץ בתקציב: 19%;
השתלמות מורים וגננות	- גובה הקיצוץ בתקציב: 8%;
תוכניות החינוך למיעוטים	- גובה הקיצוץ בתקציב: 19%;
פעולות בחינוך הדרחי	- גובה הקיצוץ בתקציב: 10.5%;
פעולות בחינוך הערבי	- גובה הקיצוץ בתקציב: 5%;
חינוך מבוגרים	- גובה הקיצוץ בתקציב: 8%;
מוסדות חינוך יסודי לא יהודים	- גובה הקיצוץ בתקציב: 12%;
ילדים מחוננים	- גובה הקיצוץ בתקציב: 20%;
פרויקט "מחר 98"	- גובה הקיצוץ בתקציב: 11% ואני לא מבין מדוע.

היתה תוכנית רב שנתית ודווקא השנה היתה צריכה להיות תוספת.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

נכנס כאן הסדר שיש לנו עם קרן רש"י של 120 מליון שקל שהם נותנים לנו למיחשוב בדרום. זאת תוספת שלא כתובה בתקציב מכיוון שזה הסדר עימם. פרויקט "מחר 98" על חשבון קרן רש"י 40 מליון שקל לשנה לשלוש שנים, בסך הכל 120 מליון שקל זה הרבה כסף.

רפי אלול:

הבוקר נאמר ברדיו שסעיף הסיורים של בתי הספר באתרים הסטוריים בכל הארץ קוצץ. נאמר שיש הנחיה שסיורים לאתרי התישבות בארץ לא יתקיימו עקב קיצוץ בתקציב.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

זה לא נכון, לדעתי מדובר בשביתת המורים.

הי"ר אברהם רביץ:

המשרד לא יודע על קיצוץ.

רפי אלול:

לנוער שוחר מדע התקציב קוצץ ב- 50%. דרך אגב, הם לא קיבלו גם את מה שאושר להם, מדובר ב- 15 מליון שקל ואם מקצצים חצי, המשמעות 7.5 מליון שקל.

בן-ציון דל:

לא יהיה קיצוץ של 50% בנושא של נוער שוחר מדע.

רפי אלול:

אני יודע שהציבור מתעניין בספורט. אני לא יודע אם אפשר למצוא בתקציב פתרון לכך, אבל אני רוצה להציע הצעה, יש תמלוגים המתקבלים מזכיינים, אפשר לקחת סכום לא מבוטל מהזכיינים למען קידום הספורט, זאת פעולה חשובה. הזכיינים מעבירים 70 מליון שקל בשנה, אפשר להקצות מתוך זה 10 מליון שקל לקידום הספורט.

הי"ר אברהם רביץ:

תודה. אדוני השר, אני לא בטוח שתצליח לענות לכולם על הכל, אבל תשתדל. למרות הדברים שנאמרו על ידי נציג האוצר ביחס לאגף תוכניות לימודים, זאת החלטת ממשלה, אבל מה המעמד שלנו, אנחנו יכולים להחליט אחרת?

חיים אורנו:

יש לנו מסלול ברור, או שהשר יודיע לנו שהחלטה בסלה, או דרך חוק ההסדרים.

היור אברהם רביץ:

הוא מתקשה להודיע לנו זאת מכיוון שהוא מייצג את הממשלה, אבל אנחנו מבקשים מהשר לשמוע, מהי עמדת המשרד.

אברהם שוחט:

הנושא של האגף לתוכניות לימודים הוא לא רק החלטה בחוק ההסדרים, האם הוא תוקצב מלא? צריך לטפל בזה גם במישור העקרוני וגם במישור התקציבי.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

ראשית, אני מודה ליושב ראש הוועדה וחברי הוועדה שזיכו אותי בדיון מרתק מאוד ומעמיק מאוד בחינוך. הועלו כאן רעיונות רבים, שבלי קשר לשאלות ותשובות, שחברי ועדת הכספים בדרך כלל רואים את העניין דרך הכסף, ראו במידה רבה את הדברים בחובנים חינוכיים עם עדיפויות. כולם אומרים שחינוך כללי הוא השקעה כלכלית. תודה רבה על הדברים.

לקחנו חברה שבוחנת את תקציב משרד החינוך ובודקת מה ניתן לעשות באופן מושכל יותר כאשר רוצים לעשות תוכנית ויש זמן של שנה קדימה על מנת לתכנן אותה. יכול להיות, שהרבה החלטות שקיבלנו במשרד לא היו צודקות בקיצוץ בגלל מהירות ההענות. היה לנו כלל בודל אחד, שבתקופה מסוימת הופר אבל החזרנו אותו בחזרה, אצלי הוא היה כלל של יורג ובל יעבור. קראתי לכך פעם שלא נוריד שעות תקן ואני אפילו מציע לכנסת לחוקק חוק, שבבית ספר צריכים להיות איקס שעות ושהכיתות לא יהיו צפופות יותר. זה הלב של החינוך, היתר הם מעטפות שונות שניתן לתת יותר ופחות. השעות, משכורות מורים הם עיקר התקציב, בסדרי גודל שבין 80%, 90% אם לא למעלה מזה.

בוועדת החינוך, ערב פתיחת שנת הלימודים, כאשר איימו בהשבת פתיחת שנת הלימודים אמרתי, אני מוכן להתחייב רק על דבר אחד, על המורה, הגיד, הכיתה, הכסא, השולחן ולא על כל התוספות שלא יקוצצו. אלה תוספת שכאשר רווח לך אתה מוסיף ומרחיב. ההנחיה היתה, לא לקצץ בשעות ובכיתות.

זאב בויס:

מה לגבי הפעילות החוץ בית ספרית?

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

זאת סוגיה אחרת, אתייחס לכך בהמשך.

הקיצוץ שמחושב ב-1998 הוא 200 מליון שקל, ואנו נבנה תוכנית לאחר שיהיה סיכום עם משרד האוצר לקבלת 100 מליון שקל. 100 מליון השקל יעזרו לנו בדברים רבים שעלו כאן אשר נאלצנו ברגע של קיצוץ לעשות אותם גם בגלל החיפזון וגם בגלל הקיצוץ עצמו ובעזרת 100 מליון שקל העיוות יתוקן.

חבר הכנסת הרב אברהם רביץ, יושב ראש הוועדה, שאל, מדוע לא ניתן לכל מגזר תקציב לפי אחוז התלמידים והוא הדגים זאת בחינוך המוכר האינר רשמי, החינוך החרדי. הוא סייג זאת ואמר, אני לא בטוח שכולם במגזר החרדי יסכימו לזה. תשובתי היא: ראשית, אני בעד שנבדוק זאת, אני לא שולל את העניין. שנית, מלבד העניין המספרי, יש גם פרמטרים, מה עושים בבית הספר, למשל, יש בתי ספר שעושים יותר ספורט ויותר מעבדות. מבחינתי, העניין יבדק.

לנושא גני ילדים בגילאי 3-4. דנו בזה היום רבות ואני לא רוצה להרחיב. ההחלטה לגבי גילאי 3-4 בעיירות הפיתוח לא קשורה למשרד האוצר היא קשורה בהחלטת שרים על שינוי אזורי עדיפויות.

חיים אורון:

אדוני היושב ראש, נמסר לוועדה שעל ההחלטה הזאת יש ערעור ולפי מיטב ידיעתם של השרים, ברגע שיש ערעור ההחלטה לא תקפה.

חיים פלץ:

הערעור היה על קטע מסויים של תוספת מסויימת.

חיים אורון:

במסגרת דבריו הקצרים של אביגדור ליברמן כאן בוועדה, הוא מסר שיש ערעור והוא הופתע שזה מיושם.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

המציאות היא, לגבי 1997 אין בעיה במסגרת עודפים שנשארים בסוף שנה. ואילו לגבי 1998 נשם ונראה בלי שאבקש על זה תוספת תקציב.

היו"ר אברהם רביץ:

מה הוועדה יכולה לתרום?

אברהם שוחט:

הוועדה יכולה להחליט בחוק ההסדרים.

חיים פלץ:

זאת החלטת ממשלה, אם השר יאמר - יש יותר כסף, אף אחד לא יתנגד.

היו"ר אברהם רביץ:

האוצר מתעקש, צריך להכניע אותו, אפשר להביא זאת במסגרת חוק ההסדרים. באשר להחלטת 10%, אם עד ההצבעה בחוק ההסדרים הנושא לא יסתדר, נאמר את דברינו בנושא.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

הארכיאולוגיה עבורי היא נושא חשוב מאוד. כשהייתי צעיר יותר טיילתי בכל המקומות ועד היום אני קורא את כל חוברות הארכיאולוגיה, החפירות, הגילויים. באוניברסיטה למדתי כמה קורסים בנושא המזרח התיכון. הנושא חשוב מאוד, אנחנו מגלים כאן את הארץ, את ההיסטוריה שלה וכדומה.

אני אומר לחברי הוועדה, בואו נרד כרגע מהעניינות שקיימת לפעמים בין דתיים, לא דתיים, בתחומים מסויימים. בנושא הארכיאולוגי יש נקודה אחת שהיא כואבת ליהודים דתיים, ואני לא מבחין בין דתיים וחרדיים.

ניסים דהן:

והיא מרכיב חשוב בהכנסות של רשות העתיקות, שם כל הסיפור.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אני לא קושר את הדברים. קיצצנו 5 מליון שקל, ההורדה מלכתחילה היתה באותו שיעור כמו שהורדנו בנושאים אחרים, אם משהו יוכיח לי שהורדנו יותר, אז נתקן. למה להתווכח עכשיו. לא הורדנו מתוך עיונות לצד אחד.

יש סוגיה שכואבת להרבה אנשים, יוצרת מתיחויות וכדומה. כינסתי את כל הגורמים: את רשות העתיקות - הם הגיעו עם עורכי הדין שלהם - עו"ד בר-סלע וכל מי שעוסק בענין וכמובן אמיר דרורי, חבר הכנסת אברהם רביק, נציגי התנועות החרדיות, הדתיות, משרד הדתות, משרד המשפטים, היועץ המשפטי לממשלה וסיכמו מסמך, ניסינו למצוא פשרות כדי להגיע להבנה איך לא פוגעים בערך מאוד מקודש לכל אדם, יהודי, ערבי, מלבד מילה אחת שקוצצה על ידי רשות העתיקות. בשורה התחתונה סוכם, שיהיה גורם נוסף, לא רק משרד הדתות שיש לו על פי החוק את השייכות לנושא עצמות, קברים, מקומות קדושים וכדומה, ולא רק רשות העתיקות שיש לה את כל הסמכויות לגבי החפירות, המחקר המדעי של החפירות וכדומה, אלא גם משרד המשפטים. איש משרד המשפטים יהיה בדרגה הקרובה ביותר ליועץ המשפטי ואם תהיה מחלוקת כלשהי, נותנים 24 שעות והוא יפתור את הבעיה. עוד סיכמו שמשרד החינוך יממן חלק מתקציבו.

בסופו של דבר סוכם, שנפעל על פי החוק ולפי הצרכים של רשות העתיקות כדי לפתח את המחקר המדעי וההסטורי בארץ וגם בהתחשב בכבוד המת. היתה בקשה לומר, גם לפי ההלכה - זהו עונג שאתה יכול להאחז בו מול היועץ המשפטי כאשר יהיה ויכות. על המילה הזאת שיכולנו למצוא לה כמה חלופות מבחינת המהות, הענין התפוצץ. אני מצטער על כך, אני חושב שצריך לתרום לכך שזה לא ילווה בשנאה. אם אמיר דרורי יבין את הצורך להתפשר ברגישות הזאת, יכולנו לסיים את הענין. הגענו עד לשער ובעוד צעד אחד היינו מסיימים עם הענין חה לא צעד מהותי כדי לבטל את כל הענין. זאת הנקודה והיא לא קשורה לתקציב.

אני אבדוק אם פגענו בתקציב יותר מאחרים.

אברהם שוחט:

אין בכלל העלאה ריאלית.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אני אבדוק, האם זה שונה מתרבות ומדברים אחרים.

בו ציון דל:

תקציב רשות העתיקות הוא כשלושים מליון שקל, השתתפות המשרד באופן קבוע היא כשליש. כלומר, זאת לא פגיעה כל כך גדולה.

מיכה גולדמן:

מדובר כאן בנושא שיש עליו קונצנזוס.

יצחק כהן:

איזה קונצנזוס? על מה אתה מדבר?

אברהם שוחט:

מצידו שכל התקציב ישאר כמליון שקל.

יצחק כהן:

זה לא נכון.

ניסים דהן:

אתה יכול להסביר לי, מדוע הקבר של הרצל יותר חשוב מהקבר של רבי טרפון? למה לרבי טרפון מותר להפוך את הקבר ולהרצל אסור? אתה יכול להסביר לי למה חופרים קברים כדי לקחת את העצמות?

מיכה גולדמן:

אתה יודע שכבודם של כל חכמינו חשוב.

ניסים דהן:

תאמר זאת לאמיר דורני, הוא לא חושב כמוך.

אברהם שוחט:

יש ממשלה שיכולה לשנות את החוק.

ניסים דהן:

אנחנו לא מדברים על חוק, אנחנו מדברים על ערכים.

חגי מירום:

מה שאדוני השר אמר בעצם, ברמה העקרונית יש בעיות.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אני מתכוון לבדוק אם הם נפגעו יותר ממישהו אחר ואם הם נפגעו יותר, אתקן זאת.

אופיר פינס-9:

תבדקו ותודיעו לוועדה.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

קרב קרב - קרב קרב היא קרב שבדרך כלל אלה שנהנים מפירותיה מרוצים מאוד. זאת אומרת, במקומות השונים שבהם היא פועלת, אנשים מרוצים.

אני רוצה לומר מה בליבי על קרב קרב. היא התחילה בזה שהממשלה, השלטון המקומי בשותפות עם ההורים ומשרד החינוך נתנו כל אחד שלישי. כרגע היא במצב שמשרד החינוך נותן 70 מליון שקל, השלטון המקומי יחד עם ההורים נותן - 70 מליון שקל, וקרב שמנהלת את כל העסק הזה שלה נותנת 6 מליון שקל. יש כאן עיוות.

מיכה גולדמן:

מה הבעיה?

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אני יכול לתת תקציב לכל מי שרוצה להקים קרב? משרד החינוך משתתף ב-30%, 40%, והם נותנים 60%. מה פתאום שמישהו ינהל עסק ואתה משלם לו את כל הכסף. הם כמעט ולא נותנים כלום. בשביל היושר אני אומר, זה לא בסדר, אבל עד כמה שידוע לי לא החלטנו על קיצוץ בינתיים, אבל אנחנו בודקים את העניין לגופו בהשוואה לדברים אחרים שקוצצו.

חיים פלץ:

שר החינוך, השנה קוצצו 40 מליון שקל.

אברהם שוחט:

זה גומר את התוכנית.

יצחק כהן:

למי הקרן הזאת נותנת שירותים?

אברהם שוחט:

לשישה בתי ספר באופקים - - -

יצחק כהן:

למה למגזר החרדי היא לא נותנת?

אברהם שוחט:

איכסאל, אריאל - 6 בתי ספר, אשדוד - 30 בתי ספר, מועצה אזורית אשכול - 5 בתי ספר, בתי שמש - 12 בתי ספר, בני עיש - 2 בתי ספר, בני שמעון - 1, בת-ים - 18, גדרה - 2, גולן - 7, ירוחם.

הי"ד אברהם רביץ:

מה הקריטריונים?

אברהם שוחט:

היתה תוכנית של קרן קרב שהיתה מודל קטן יחסית על אלף תלמידים. כאשר היתה בעיה בנושא איך מורידים אבטלה ולאן הולכים כספים, במקום תעסוקה יזומה אמרתי, בואו ניקח את הכסף ונשקיע בחינוך. כך הקרן הזאת נולדה. היה ויכוח בממשלה, האם לתת כסף לעבודות יזומות, ואמרתי, אל תיתנו לעבודות יזומות, תנו לחינוך ותנו לתשתיות. זה התחיל מזה.

התקשרנו לברונפמן שהוא ניהל את הפרוייקט במסגרת קרן קרב במימון מלא שלו עם קצת עזרה של הורים, אבל זה היה במודל קטן. שאלנו, האם אפשר ללכת פי עשרה מזה ואמרנו שהממשלה תתן מימון לעניין. היו כמה תנאים לממשלה, תנאי ראשון היה, שזה לא יהיה במסגרת שכר מלא של הסתדרות המורים.

יכול להיות שאין במגזר החרדי. במגזר החרדי ובמגזר הדתי יש הרבה זכרים אחרים שאין במקום אחר.

יצחק כהן:

מה למשל?

אברהם שוחט:

למשל שבכל פנימייה תיכונית ובכל אולפנה יש לתלמידים כסף ממשרד הדתות מעבר לשכ"מ.

יצחק כהן:

זאת דמגוגיה. אם אני קורא בחוברת ש- 11 ילדים בגן ילדים בקיבוץ מהווים תקן, ובחינוך החרדי 35 ילדים מהווים תקן, זאת דמגוגיה.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אחרי כל זה, אתה יודע כמה משלם הורה לפנימייה? 12,000 שקל לשנה.

אברהם שוחט:

אני יודע, בערד היתה פנימייה של בני-עקיבא, אני יודע כמה הם קיבלו וכמה הרשות הוסיפה להם.

הרבה מאוד תוכניות לא מכסות את מליון וחצי התלמידים. יש הרבה תוכניות כאלה במשרד החינוך זה מוסיף הרבה מאוד לבתי ספר חלשים.

זאב בויט:

מהנסיון שלי בקרית-גת, התחלנו עם קרן קרב, זה היה שלישי - שלישי - שלישי, ועשו מאמץ גדול לגייס מההורים. צריך לדעת שהיתרונות הגדולים ברשימות שקראת, שהקרן הזאת תיכנס דווקא לישובים ששם יש מצב סוציאקונומי קשה, עולים חדשים וכו'. אלא מה, מה שקרה שהיחס השתנה. הקרן בשנתיים הראשונות שמרה על החלק שלה ואחרי זה ירדה. אני אומר לך, ההורים לא יכולים לעמוד בזה, הרשויות לא יכולות לעמוד במה שההורים לא משלמים חאת הבעיה הגדולה.

אברהם שוחט:

אני חושב שגם האוצר חושב שלא צריך לקצץ.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

האוצר קובע מה העדיפות שלי?

אברהם שוחט:

לא, עובדה שבאגף לתוכניות לימודים הוא קבע לך. אתה לא יכול לומר פעם אחת שהוא מתערב לך באגף לתוכניות לימודים ופעם שניה אתה אומר, בקרן קרב אני אחליט לבד.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

ודאי, ב- 95% אני חולק על מה שהוא מתערב.

אברהם שוחט:

הנושא הזה יהפוך למאבק קשה מאוד אם הענין הזה יבוטל.

היו"ר אברהם רביץ:

דבר אחד ברור ואני בטוח שגם בייגה מסכים לך, שכסף שבא מתקציב המדינה צריך להתחלק לפי אמות מידה אובייקטיביות, שוויוניות.

חיים פלץ:

קרן קרב הוא פרויקט יפה שמוקצה בצורה שוויונית. הדבר היחיד שמשרד החינוך יכול היה לקצץ הוא בטענה שיש לו קיצוץ תקציבי של 200 מיליון שקלים ובסדרי העדיפויות שלו הוא לוקח את קרן קרב.

היו"ר אברהם רביץ:

אם זה פרויקט שוויוני, לאף אחד לא תהיה התנגדות.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

בחשיבה, הלכנו על כך שבמקומות שהוספנו 11 שעות שבועיות ליום חינוך ארוך, אלה המקומות שבהם פחות נקצץ, כך שהילדים במקום מקבלים חינוך שעתים.

הפגיעה במוסדות התרבות נובעת מכך שיש בעיה עם ארגון המורים התיכוניים. ב-1993 היה הסכם יוצא מן הכלל למורים והמורים מלאי שבח עליו וגם אני משבח אותו, הם לחמו שזה יכנס חה לא נכנס. ערב ההסכם הבא, הם דורשים למלא את ההסכם הקודם, קשה להשיג זאת. קשה לי לפשר עם האוצר. משרד האוצר אומר, סיימנו הסכם שכר חה לא היה כלול בו. היום הם חזרנו את ההתראה לאק"ם. אני חסר יכולת להתערב בענין.

לגבי תוכניות הלימודים - מה שהאוצר רוצה להרוויח בשורה התחתונה הם תקנים. היום יש 72 תקנים, ולמשרד האוצר יש מטרה להוריד את המנגנון הממשלתי והוא תובע אחזים. הוא אומר שאפשר להוציא זאת לשוק, לא את הכנת התוכניות הבסיסיות, את היסוד, זה ישאר במסגרת משרד החינוך - 17 תקנים, אבל הוצאת ספרים תוציא החוצה. אני לא יודע לענות על הענין, אני לא יודע אם זה במקום הורדת תקנים אחרים. מכל מקום, לקחתי על עצמי להפגש עם שר האוצר ולנסות לרדת מהתוכנית הזאת, הבטחתי זאת גם לוועדת החינוך של הכנסת.

בנושא הספורט - אני חושב שחברי הכנסת מיכה גולדמן ורפי אלול צודקים וצריך לתקן זאת. אתם יודעים שרוב תקציב הספורט לא בא ממשרד החינוך, התרבות והספורט, הוא מגיע מהמורים ודברים אחרים. אני חושב שגם לוועד האולימפי צריך לעזור יותר כדי שיוכל להוציא אנשים ובה אספל באופן אישי. לגבי אולמות ספורט של מפעל הפיס, פנינו למפעל הפיס ויש לנו הסכמה להמיר את מרכזי האומנות והמדע לאולמות ספורט במקומות שלא פתחנו אולמות. חבר הכנסת גולדמן יודע שאשכול כזה הוא שישה אולמות ספורט ולכן אני מקווה שנבצע זאת. אם אתם יכולים בצורה כלשהי להעביר זאת בצמרת הפיס, אנא עזרו לנו. אני מקווה שתהיה לנו תוספת אולמות והתוספת תלך לאחריים.

לענין תנועות הנוער והצופים - אתמול היו כמה חברים שאמרו למה להכפיל? תשלש, תרבע, תחמש. עובדה שגם בתקופות השפע לא הכפילו.

מיכה גולדמן:

זה עלה מ-7 מליון שקל ל-21 מליון שקל, תבדוק, כך זה היה בשנתיים הראשונות, לאחר מכן זה עלה לפי מדד.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

נבדוק זאת ונדווח. השנה העלנו מ-20 מליון שקל ל-30 מליון שקל, בתום שלוש שנים נעלה ל-42 מליון שקל, זאת אומרת בעוד שנתיים. מסרתי זאת לתנועות הנוער והם ראו בזה בשורה גדולה.

לנושא המכללות - במכללות יש שתי בעיות. האחת, פר תלמיד מקבלים פחות מאשר באוניברסיטות. מלכתחילה זאת היתה אופי ההחלטה בנושא הזה. הטענה העיקרית שקיימת היא, שבעוד שבאוניברסיטאות אפשר להירשם חופשי, דהיינו, יש למוסד להשכלה גבוהה מספיק אמצעים על מנת שכל מי שרוצה להיות סטודנט, האוניברסיטאות לא מגבילות.

אברהם שוחט:

כמה F.T.E יש?

עדי הרשקוביץ:

קרוב ל-7,000.

חיים אורון:

שאלתי לגבי מסלול ספציפי מאוד של חיילים משוחררים. במכינה לחיילים משוחררים יש פער בקרן שבין מכללה ובין אוניברסיטה על אותו מסלול, אותה תוכנית לימוד ואותם דרישות. יש פער בין התלמיד אם הוא לומד בשער הנגב הוא מקבל 950 שקל ואם הוא לומד באוניברסיטה באותו מסלול הוא מקבל 1,450.

גבי קדוש:

זאת עוד פגיעה בעיירות הפיתוח מכיוון שרוב המכללות נמצאות באזורי פיתוח.

שר החינוך, התרבות והספורט זבולון המר:

אנחנו ניפגש איתם ונבדוק למה הפער.

נפגש עם שר האוצר ונדבר איתו לגבי המכסות של המכללות ונשתדל לבקש להגדיל את המכסה למכללות.

לגבי הצופים - כשהגעתי למשרד החינוך, הדבר היה תקוע בגלל החלטת היועץ המשפטי לממשלה הקודם, מיכאל בן-יאיר, מכיוון שהוא אמר שזה סותר את החוק לשיוון. כשהגעתי למשרד החינוך מסרתי לבית המשפט שאני בעד למצוא פתרון בענין. הם אמרו לי שזה אפשרי בתנאים מסויימים. הצופים הפרו את שבועת הצופה, הם לא אמרו אמת בכמה דברים נגד תנועות נוער אחרות. בנתיים יש בג"צ ששורה של תנועות נוער הגישה ושוב אני נעצר בענין, כרגע זה לא בידי, הוא נעצר בינתיים על ידי בית המשפט. ברגע שתהיה תשובה, נתקדם.

לנושא חינוך התיישבותי - חינוך התיישבותי הוא אחד המחחות ויש לו פריבילגיות כספיות. יש מקומות שמתלוננים על כך ויש מקומות שרוצים בזה מאוד. בישיבת הממשלה שדיברה על קיצוץ תקציב בחוקי ההסדרים - האוצר הציע לבטל את האגף לחינוך התיישבותי. היות ולא הכרתי את כל הנושא, הגענו להבנה שיקום צוות משותף של משרד האוצר ומשרד החינוך על מנת לדון בענין. נלמד את הענין ולפי זה נחליט.

פיני בדש:

מעבר לבעיה התקציבית, יש בעיה בתוך המחחות. הם לוקחים רק את השמנת ומשאירים את הבעיות החריגים לאחרים.

חיים אורון:

איך אתה מעו לומר דבר כזה? גם בבית ספר אצלך, כשאתה מוריד את כל השמנת, לומדים אצלך ילדים מאופקים, מטבעו, עולים חדשים.

פיני בדש:

שער הנגב קולט את הילדים המצטיינים של שדרות ונתיבות ומשאיר את כל הבעיות שצריך לספל בהן לישובים אחרים.

מיכה גולדמן:

אדוני היושב, אני רוצה שתדע שהדברים שאמר חבר הכנסת פיני בדש, יש בהם פגיעה מאוד חמורה. יש החלטה פנימית, ש- 30% צריכים לבוא מאזורי מצוקה. ילדי כפר תבור לומדים עם ילדים ממעלות.

פיני בדש:

לא אמרתי לסגור את בתי הספר, אמרתי, שהפיקוח שלהם צריך לעבור למחוז.

הי"ר אברהם דביץ:

אני רוצה להודות לשר על כך שהיה איתנו יומיים, הסביר לנו והעיקר - שמע אותנו, זה חשוב מאוד. שמענו את דבריך, נדון בינינו לקראת ההצבעות.

שינויים בתקציב לשנת 1997פניה מס' 9990:היו"ר אברהם רביץ:

נצביע על פניה מס' 9990 שדנה בקיצוץ של 45 מליון שקל של כל משרדי הממשלה, בשנתו
עצרה זאת ש"ס.

בעד - רוב
נגד - אין
פניה מס' 9990 אושרה.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו מאשרים את פניה מספר 9990.

פניה מס' 336/7:

היו"ר אברהם רביץ:

נצביע על פניה מספר 336/7 של משרד התיירות, חבר הכנסת צבי הנדל ביקש התייעצות סיעתית וכעת אני מעמיד זאת להצבעה.

בעד - רוב
נגד - אין
פניה מס' 336/7 אושרה.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו מאשרים פניה מס' 336/7, אני מודה לכולם, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:30.